

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

عنوان: طراحی، اعتباریابی و اجرای ابزار سنجش آزار زنان در محیط کار: یک
مطالعه ترکیبی اکتشافی

پایان نامه برای دریافت دکتری تخصصی در بهداشت باروری

نگارنده:

ندا ناظم اکباتانی

اساتید راهنما:

دکتر زهرا بهبودی مقدم

دکتر آرمین زارعیان

اساتید مشاور:

دکتر ناهید دهقان نیری

دکتر و دادهیر

۱۳۹۷

چکیده:

مقدمه و هدف: با ورود زنان به دنیای کار مشکلات و مسایل جدیدی شکل گرفته که از آن جمله می-توان به انواع آزار و اذیت زنان در محیط کار اشاره نمود. آزار زنان در محیط کار از جمله مصادیق خشونت علیه آنان نیز می باشد. از سوی دیگر ابزاری مخصوص آزار زنان در محیط کار نه در دنیا و نه در ایران طراحی نشده است. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف طراحی، اعتباریابی و اجرای ابزارسنجش آزار زنان در محیط کار انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه ترکیبی اکتشافی متوالی است که در دو مرحله کیفی و کمی انجام شد. ابتدا مرحله کیفی مطالعه با هدف تبیین مفهوم آزار زنان در محیط کار به روش تحلیل مفهوم براساس مراحل سه گانه الگوی هیبرید انجام شد. بدین ترتیب، آزار زنان در مرحله نظری (بررسی متون با استفاده از پروتکل دانشگاه یورک)، مرحله کاردرعرصه (انجام مصاحبه نیمه ساختاریافته با روش تماتیک آنالیز)، تحلیل نهایی (یکپارچه سازی نتایج حاصل از دو مرحله قبل) مورد بررسی قرار گرفت. سپس براساس نتایج بخش کیفی، مرحله کمی مطالعه در دو بخش اجرا شد. در مرحله اول براساس تحلیل های کیفی مربوط به ویژگی-های مفهوم مجموعه ای از گویه ها استخراج شد. در بخش دوم ویژگی های اعتباریابی پرسشنامه با استفاده از روایی صوری، محتوا و همچنین پایایی با روش های همسانی درونی و ثبات مورد بررسی قرار گرفت. سپس مطالعه ای مقطعی جهت بررسی میزان آزار زنان شاغل در تهران بر روی ۲۵۰ نفر انجام شد.

یافته ها: در بخش اول مطالعه روند تحلیل مفهوم منجر به تعریفی جامع به صورت " هر نوع عمل یا رفتار تکرارشونده که باعث ورود به حریم شخصی زنان شود و محیط کار را برایش غیرقابل تحمل سازد. این آزار می تواند فیزیکی، روانی، اقتصادی، کلامی و جنسی باشد" از آزار شد. با انجام مطالعه کیفی سه تم اصلی آزار درک شده توسط زنان، زمینه سازهای آزار و تبعیض جنسیتی بدست آمد. در بخش دوم پرسشنامه ای با ۳۱ گویه طراحی گردید. نتیجه تحلیل عاملی اکتشافی وجود سه عامل با نام های تبعیض جنسیتی، آزارهای جنسی و هویت آسیب دیده بود که در مجموع ۴۷ درصد واریانس کل را تبیین کردند. در بخش مقطعی مطالعه

میانگین کلی نمره آزار ۲/۱۷±۵۶/۴۱ بدست آمد که بیشترین میانگین مربوط به عامل تبعیض جنسیتی با ۲۱/۳±۸/۴ و کمترین مربوط به عامل آزارجنسی با ۱۴/۴۸±۸/۲ بود. از میان مشخصات دموگرافیک سن، تحصیلات خودفرد و همسرش، سابقه کار، نوع سازمان و نوع استخدام ارتباط معنی داری با نمره آزار داشتند.

نتیجه گیری: مطالعه حاضر به دلیل استفاده از روش تحلیل مفهوم با رویکردهیبریدی، دیدگاه جدیدی را در رابطه با آزار زنان در محیط کار فراهم نموده است. همچنین محقق براساس نتایج فاز اول ابزاری را طراحی نموده که دارای ابعاد مختلف است و می تواند برای سنجش میزان آزار در محیط های کاری و مقایسه آنها با یکدیگر بکار رود.

کلمات کلیدی: آزار زنان، ابزارسازی، محیط کار، تحلیل مفهوم هیبرید

Abstract

Introduction and Objectives: With the advent of women in the world of work, problems and new issues have emerged, including the types of harassment of women in the workplace. The Harassment of women in the workplace is one of the examples of violence against them. On the other hand, the tool for the harassment of women in the field is not designed either in word or in Iran. Based on this, the present study aimed to Designing, Psychometric Properties and Implementation of harassment women Instrument in the workplace

Methods: This exploratory mixed method study was made in two qualitative and quantitative phases. First, the qualitative phase was gone through using the hybrid concept analysis model in order to explore the concept of workplace harassment. Accordingly, the concept was analyzed in three steps including the theoretical step (i.e. purposeful literature review with the York University protocol), the fieldwork step (i.e. through semi-structured interviews with key informants and thematic analysis method), and final analytic step (i.e. the integration of the results of the first and the second steps).

Based on the results of the qualitative phase, the quantitative phase was gone through using the methodological design. In the first step of this phase, an item pool was developed based on the Qualitative analysis related to the antecedents of concept while in the second step, the face, content, and construct validity as well as the internal consistency and stability of the questionnaire were evaluated. A cross-sectional study was conducted to investigate the extent of the harassment of women employed in Tehran over 250 people.

Results: In the first part of the study, the process of concept analysis leads to a comprehensive definition of harassment "any repetitive behavior or behavior that enters the privacy of women and makes the intolerable environment, which can be physical, psychological, Verbal, economic, and sexual". By qualitative study, three main themes found: perceived harassed by women, The grounds for harassment and gender-based violence.

In the second part, a questionnaire with 31 items was designed. The result of the exploratory factor analysis was the existence of three factors, called gender discrimination, sexual harassment and injured identity, which in total accounted for 47% of the total variance.

In the cross-sectional study, the mean score of harassment was 56.41 ± 2.17 , the highest

average was related to the gender discrimination factor (21.3 ± 8.4) and the lowest was related to sexual harassment with 14.48 ± 2.8 . Among the demographic characteristics, age, education and wife education, work experience, type of organization and type of employment, were significant correlation with workplace harassment score.

Conclusion: The present study, due to the use of concept analysis method with the approach of the Hibrid methods, has provided a new perspective on the workplace harassment. Also, the researcher based on the results of the first phase designed a tool that has different dimensions and can be used to measure the degree of harassment in the working environment and compare them with each other.

Key words: women Harassment, tooling, work environment, hybrid concept analysis